

NOTITIE

Onderwerp Verslag water en visdag 2017
Project 101035
Opdrachtgever RWS-WVL
Projectcode 101035
Status Ongecontroleerd (aan dit document kunnen geen rechten worden ontleend)
Datum 28 maart 2018
Referentie -
Auteur(s) R. van Ek

Bijlage(n) 2

Aan deelnemers bijeenkomst, bijlage I

Bijeenkomst op 28 maart in het poldermuseum te Andijk (<http://poldermuseum.nl/>).

Aanwezig: zie bijlage I

1 AGENDA

16.00 welkom, doel van de dag, programma en rondje voorstellen
16.15 presentaties resultaten 2017 (met ook terugblik eerdere resultaten)
17.00 vragen en discussie
17.30 *pauze met broodmaaltijd*
18.00 peil, monitoring en beheer voor 2018
19.00 Living Lab en Centrum voor Water
19.45 Conclusies en vervolg afspraken
20.00 Einde (afsluitende borrel)

2 RESULTATEN MONITORING 2017

Voor presentatie zie bijlage II. Veel onderdelen zijn conform eerdere jaren doorgezet, uitgezonderd oppervlaktewaterkwaliteit en grondwater. Er zijn ook aanvullende metingen uitgevoerd aan de visstand (onderzoek Sportvisserij en buisvizel experiment). Biodiversiteit van landplanten is toegenomen en biodiversiteit en abundantie van de vogels was goed. Visstand is goed. Diverse watervogels hebben zich met succes voortgeplant in de Koopmanspolder.

3 VRAGEN EN DISCUSSIE NAV MONITORING 2017

Opmerkingen na afloop presentatie Remco van Ek:

1. Nico Jonker: Wat is belang van plasdras voor broedende weidevogels? Moet dat op grotere schaal een rol krijgen voor ondersteunen weidevogels? Wat zijn de onderzoeksvragen? Gaat verder dan discussie over of we nou wel of niet zozeer focussen op broedvogels. Antwoord Remco van Ek:
Vogelbescherming geeft aan dat minimaal tien procent van graslanden permanent plasdras dienen te

zijn voor weidevogels. Voor voedsel, slaap en schuilplekken. Teveel water gaat ten koste van broedgelegenheid, maar is wel weer positief voor eenden. Koopmanspolder is erg klein en daardoor niet ideaal als broedgebied (te veel verstoring / honden!).

2. Bernd de Bruijn: Die 10% heeft betrekking op broedgebied. Grootschaliger plas-dras in de KMP is meer interessant voor doortrekkende steltlopers (waaronder voedselgebied/slaapplaats voor grutto); ga niet te veel focussen op Koopmanspolder als broedplaats voor weidevogels als grutto en Kievit. Daarvoor is de schaal te klein en de randeffecten te groot. Het is wel geschikt voor 'nattere' weidevogels zoals zomertaling en watersnip. Andere gebieden zijn dan meer geschikt. Koopmanspolder is vooral interessant als het nat is en onderdeel van IJsselmeer als een natte oeverzone. Vooral ook effect op vis is voor vogelstand van belang. Beter accent op water/moeras(vogels) en vis. Remco geeft aan dat Koopmanspolder onderdeel is van het NNN en dat er een natuurdoel is voor weidevogels en kruiden- en faunairijk grasland. Voor dat doel zijn we nu beheer en inrichting aan het optimaliseren. Het omzetten naar moeras zou strijdig zijn met de bestaande doelstelling.
3. Nico Jonker: Stelt voor om ook waarneming.nl nog te raadplegen als aanvulling op de vogelgegevens.
4. Willie van Emmerik: Schat in dat vissen moeite hebben met migratie en dat dit mogelijk is op te lossen door de buisvizel vaker te laten draaien. Het probleem zit vooral in vissen die naar het IJsselmeer willen vanuit de polder. Gerard Manshanden geeft aan dat de combi windmolen en buisvizel er ook voor zorgt dat vismigratie uit de polder niet optimaal is. Met een steviger aandrijving kan de buisvizel ook dieper in het water en met een hoger debiet/vermogen uitpompen. Betere vismigratie is dan mogelijk zonder veel dure ingrepen. Rik Beentjes vindt dit een belangrijk onderwerp en met een goed plan is HHNK bereid te investeren in onderzoek. Er is breed draagvlak voor verbeterde buisvizel. Voorstel is om plan op te stellen met een begroting.
5. Nico Jonker: Qua onderzoek geeft hij aan dat de Provincie de komende 3 jaar het beheer en monitoringsactiviteiten wil blijven financieren. De provincie (en ook HHNK) zijn met name geïnteresseerd in de verdere vegetatie ontwikkeling.
6. Bernd de Bruijn: Zou graag willen weten welke bijdrage de Koopmanspolder nou precies kan leveren voor vis en voeding ten behoeve van het IJsselmeer. Hoeveel hectare 'Koopmanspolders' is er rondom het IJsselmeer nodig om echt impact te hebben op het ecosysteem? Niet zozeer om dat achter de komma uit te zoeken, maar meer om groter te blijven denken. Remco geeft aan dat deze vraag er al vanaf het begin lag, maar dat die vraag niet in een keer is te beantwoorden. Met monitoring van de Koopmanspolder hebben we een stukje van de puzzel, maar 'de achterover' bestaat niet. Het kan verschillend worden ingevuld en tot nu toe zitten we alleen naar één klein kleigebiedje te kijken. Hoe het uit kan pakken in zandig of venig gebied is niet uitgevoerd en gemeten. Je kunt dus nu wel een schatting doen, maar je kunt er nog niet al te veel waarde aan hechten.

Roel gaat kort in op gepland onderzoek in de Koopmanspolder van Harm van de Geest (UvA). Naast N en P gaat Harm er vanuit dat ook de koolstofkringloop belangrijk is voor visrijkdom/ecologie. Remco voegt er aan toe dat planten als primaire producenten in het ecosysteem een belangrijke voedingsbron zijn voor macro-invertebraten die weer aan het begin van de voedselketen staan voor vis. En planten zijn van belang voor schuil- en paaiplekken. Gerard Manshanden: Uitwisseling van koolstofkringloop belangrijk en mogelijk te benutten in de Koopmanspolder. Hij is het er dus ook sterk mee eens dat hier winst te behalen valt.

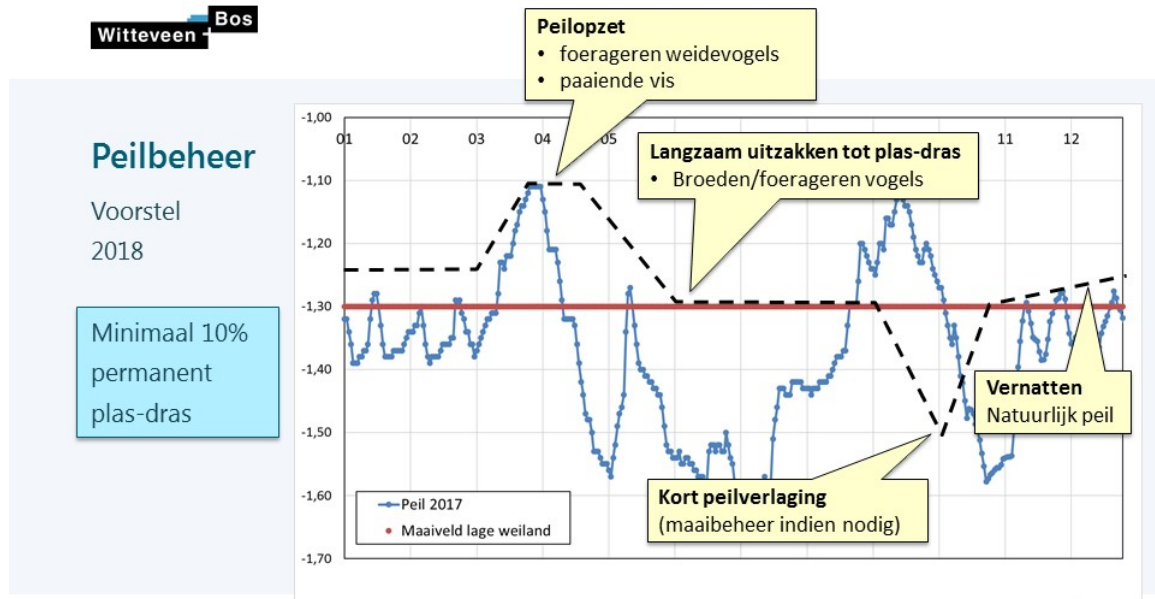
4 ACTIVITEITEN VOOR 2018 (PEIL, BEHEER, MONITORING)

Ter ondersteuning voor de discussie laat Remco een aantal slides zien ten aanzien van peilbeheer, vegetatiebeheer en monitoringsactiviteiten.

Peilbeheer

Een voorstel voor peilbeheer wordt getoond waarbij het peil langer hoog te houden (zie figuur volgende bladzijde). In het oostelijk deel van de Koopmanspolder liggen drie weilanden waarvan het middelste weiland het laagst ligt. Voorstel is om hier nu een deel van permanent plas-dras te houden. Dit is een mooie plek waar steltlopers kunnen blijven voedsel zoeken. De naastliggende weilanden zijn dan plekken geschikt

voor nesten van steltlopers. In het najaar liever niet maaien. Als maaien toch noodzaak is dan moet het peil kort naar beneden om de bodem voldoende draagkracht te geven voor de maaimachines.

Gevraagd wordt om een reactie. Het voorstel wordt gedragen door de aanwezigen. Remco zal HHNK informeren.

Met de waterproeven was sprake van extreme peilen. Nu willen we meer optimaliseren voor natuur. Bernd geeft aan dat het goed is om niet elke jaar exact hetzelfde peilregime aan te houden. Toevallig een keer wat natter of droger is geen probleem. Laat het peil vooral ook gunstig zijn voor vis (foerageergebied / visproductie). Voor broedvogels hoef je niet te optimaliseren want dan zijn andere gebieden dan de Koopmanspolder meer geschikt. Conclusie peilbeheer: Speel met het peilbeheer kracht zit in de dynamiek en vergeet niet dat het een experimenteer polder is. Voor verder vragen/opmerkingen kan iedereen contact opnemen met Remco van Ek.

Vegetatiebeheer

Er is een onderscheid gemaakt in: maaibeheer landvegetatie, beheer oevers, beheer slootvegetatie (ondergedoken waterplanten), wilgen. Marco van der Lee wil de weilanden liever minder maaien. Momenteel speelt dat de Kievieten zich niet vestigen mogelijk doordat het natte deel vorig jaar niet is gemaaid. Het zou zonde als de broedende Kievieten geen plek vinden omdat ze ook positief effect hebben op andere broedvogels (Tureluur). Mogelijk komen ze nog als het waterpeil iets daalt. Minder maaien zou beter zijn voor de flora en insecten. Er ontstaat discussie over om een beetje beweiding toe te passen om te begrazen zoals schapen op de dijkjes/ringen). Hier lijken meerdere voorstanders (KNNV en Marco) voor te zijn. Qua rietkragen liefst zo min mogelijk beheer (minder maaien of niet maaien). Door maaibeheer trekt de bodem open wat weer kans op akkerdistel geeft. Leon Kelder: Als je rietvogels wilt hebben dan niet helemaal maaien, of heel selectief maaien of hier en daar blokken riet staan. Riet vooral op talud en waterlijn. In 2017 kwam voor het eerst massaal wilg op. Als je dat laat gaan krijg je een wilgenstruweel. Het beste is om kleine boompjes in een vroegtijdig stadium uit de grond te trekken. Dit kan op een dag met behulp van vrijwilligers (vele handen maken licht werk, diverse melden zich). Marco neemt hiertoe initiatief. KNNV vraagt aandacht voor insecten (oa. Argusvlinder) bij het maaierwerk. Liefst bloemen zo lang mogelijk laten staan.

Monitoringsactiviteiten

De vrijwilligers van de KNNV en Leon Kelder willen de bestaande metingen graag doorzetten. Remco gaat op zoek naar een HBO student voor voortzetting metingen. Student komt bij de provincie maar met inhoudelijke begeleiding van Remco. Remco maakt concept monitoringsplan waarop iedereen kan reageren.

PR-activiteiten / promotie

- Provincie gaat verouderde website actualiseren.
- KNNV: gaat weer een dag 'dauwtrappen'.
- Marco stelt stukjes op voor lokaal nieuwsblad De Andijker.

Voorstel is om een gezamenlijke lijst opstellen met activiteiten Koopmanspolder. Marc vraagt zich af of er niet een soort gedeelde website moet komen. Remco wil een site opstellen waar die lijst op komt.

Activiteiten kun je bij Remco aanmelden.

5 LIVING LAB, CENTRUM VOOR WATER

Roel geeft een presentatie over toekomstplannen IJsselmeergebied e.o. en relatie met Living Labs. Er is een agenda IJsselmeergebied opgesteld met ambities:

1. Landschap van wereldklasse
2. Toekomstbestendig water- en ecosysteem
3. Economisch vitaal

Er komt een platform IJsselmeergebied, een kennis- en innovatie agenda, en MIRT verkenningen.

Presentatie, zie bijlage II

Nico geeft een toelichting op de plannen met het poldermuseum.

Koen Schoenaker gaat in op de vooroever wat in beheer is bij het recreatieschap westfriesland. Er is een waterkom met een zandstrandje waarvan de zwemwaterkwaliteit niet ideaal is. Koen geeft aan dit deel niet meer als zwemwaterlocatie te willen aanmelden en dat er behoefte is aan inrichtingsvoorstellen gericht op natuur. De kom is ondiep en slibrijk. Wat zou je willen voor natuur en wat zou je dan willen qua inrichting?

- Functie als paai en opgroeigebied? Sportvisserij NL: maak er een 'paaibaai' van.
- Douwe: Niks aan de kom veranderen. Lost niets op.
- Marco: Bossage aan de noordzijde van de Koopmanspolder verlagen zodat het een mooie aanvliegroute wordt voor weidevogels. Bomen (wilgen) knotten. Vogelbescherming staat hier achter. Betere aanvliegroute en vogels voelen zich veiliger in de polder.

Anke Jellema geeft een toelichting op positie Gemeente Medemblik en hun behoefte aan een visie voor de kustzone rondom Medemblik, inclusief deel Koopmanspolder (focus: natuur, recreatie en economie). Er wordt een uitnodiging gedaan om hierin mee te denken.

6 CONCLUSIES EN AFSPRAKEN

De water en visdag 2017 is een geslaagde bijeenkomst. Er zijn geen resterende vragen/opmerkingen.

Afspraken

1. Remco maakt opzet monitoringsplan Koopmanspolder 2018 en communiceert dit naar deelnemers.
2. Gerard ism Remco/Ton/Rik: stellen een plan op voor verbeteren vismigratie buisvizel, inclusief kostenraming en hoe het gefinancierd kan worden.
3. Remco maakt aanzet website voor gemeenschappelijke ontsluiting documenten (onder andere agenda Koopmanspolder).
4. Karel wil graag inbreng plannen natuur voor kom vooroever. Marco, Anke, Anneloes, Willie, Roel en Remco melden zich aan.
5. Anke wil graag input op ideeënontwikkeling kustzone Medemblik. Diversen deelnemers (Remco, Marc, Roel, Rik, Karel, Marco, Douwe) melden zich. Hangt ook samen met gebiedsagenda IJsselmeergebied.
6. Roel doet een oproep om met een groep na te denken over meer achteroevers/Living Labs. Waar meer Koopmanspolders en hoe kun je dit ook gezamenlijk financieren? Bernd, Roel, Remco (Remco pakt dit op iom Roel).

BIJLAGE I - DEELNEMERS

Deelnemer	Organisatie	email
Remco van Ek	Witteveen+Bos	remco.van.ek@witteveenbos.com
Roel Doef	Rijkswaterstaat (WVL)	roel.doef@rws.nl
Marco van der Lee	ANV NoordHollandNoord	marcovanderlee@quicknet.nl
Anneloes ter Horst	KNNV	anneloes59@planet.nl
Clemens Appelman	KNNV	c.uitdenboogerd@quicknet.nl
Gerard Manshanden	Fishflow innovation	gmanshanden@fishflowinnovations.nl
Leon Kelder	Staatsbosbeheer	l.kelder@staatsbosbeheer.nl
Jaap Visser	KNNV	mmvisser@dds.nl
Douwe Greydanus	KNNV	d.greydanus@quicknet.nl
Nico Jonker	Provincie Noord-Holland	JONKERN@Noord-Holland.nl
Marc Schepers	Provincie Noord-Holland	schepersma@Noord-Holland.nl
Bernd de Bruijn	Vogelbescherming	bernd.debruijn@volgebescherming.nl
Willie van Emmerik	Sportvisserij Nederland	emmerik@sportvisserijnederland.nl
Nico Brinkman	Poldermuseum	brinkmannico@gmail.com
Ton Garritsen	Rijkswaterstaat (WVL)	ton.garritsen@rws.nl
Roel Burgers	Rijkswaterstaat (WVL)	roel.burgers@rws.nl
Jelle Doef	Witteveen+Bos/HVHL	jelle.doef@hvhl.nl
Rik Beentjes	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	r.beentjes@hhnk.nl
Anke Jellema	Gemeente Medemblik	Anke.Jellema@medemblik.nl
Karel Schoenaker	Recreatieschap Westfriesland	K.Schoenaker@recreatieschapwestfriesland.nl

BIJLAGE II - PRESENTATIES

Alle presentaties zijn beschikbaar via de onderstaande link

<https://rvanek.home.xs4all.nl/kmp/>